

Tema:

BRUKSHUNDSRASERNAS MENTALITET

– går utvecklingen framåt?

Inom Svenska brukshundklubben (SBK) pågår (beta) diskussioner om förändringen av Mentaltest (MT). Från tid till annan diskuteras även Mentalbeskrivning Hund (MH), hur de används, vad det är man mäter och vilken nytta SBK:s rasklubbar har av MT och MH i sitt avelsarbete.

TEXT: LENA HEIMLÉN FOTO: ANNA PERSSON/SHUTTERSTOCK

Svenska kennelklubbens grundregler punkt 2:3 står: ”Hund som uppvisar beteendestörning i form av överdrivna rädlereaktioner eller aggressivt beteende i oprovocerade eller för hunden vardagliga situationer ska inte användas i avel”. Vid en genomläsning av brukshundrasernas Rasspecifika avelsstrategier, RAS, kan man bli en aning förskräckt över att ett flertal innehåller skrivningar om just rädslebetenden som problem. I synnerhet som rädslor och aggressioner är ärftliga egenskaper.

RASSPECIFIKA AVELSSTRATEGIER, RAS

Karin Drotz är avelskonsult på Avdelningen för avel och hälsa vid Svenska kennelklubben (SKK), som tillsammans med specialklubbar (bland annat Svenska brukshundklubben, SBK) och rasklubbar arbetar för att ta fram strategier för aveln inom vissa raser. RAS är en handlingsplan för friska och funktionella hundar ur alla aspekter, enkelt uttryckt.

– Utvärdering och revidering ansvarar specialklubben för. Centralt från SKK har vi gått ut med påminnelser där vi ber klubbarna se över när revideringar ska göras. Det finns brister, både när det gäller utvärdering och revidering av RAS, men också goda exempel förstås där klubbar redovisar alla utvärderingar år från år på sin hemsida, säger Karin Drotz. I klubbarnas verksamhetsberättelser ska utvärdering av RAS ha en given plats och specialklubbarna har en viktig roll när det gäller att ”hålla ordning”.

– Inom SBK arbetar man enligt min erfarenhet nu aktivt med revideringar av RAS, men ibland uppstår ett glapp när rasklubbar lämnar över sitt RAS-arbete till specialklubben för vidarebefordran till SKK:s Avelskommitté (AK). Specialklubben kan ha synpunkter och föreslå ändringar och ibland blir också RAS återremitterat av SKK/AK, säger Karin.

Byte av styrelser kan vara ett annat skäl till att hanteringen av RAS drar ut på tiden och Karin Drotz menar att för att undvika obehagliga överraskningar i slutskedet bör ras- och specialklubben samverka under hela processen med att revidera RAS.

VAD ÄR MH?

Mentalbeskrivning Hund (MH) beskriver ett antal beteenden som, genom forskning, visat sig vara ärftliga. MH består av tio standardiserade situationer där ett antal delmoment graderas med intensitetsskala. Det är alltså inget prov eller test som ger godkänt eller underkänt; hund och förare går genom en bana med olika moment där hundens beteende och reaktioner dokumenteras. Ungerar som en promenad i skogen där det händer en rad oväntade saker. Syftet är att beskriva hundens sociala förmåga, rädsla, aggressivitet och lekfullhet mm. Resultatet ger en bild av hur en enskild hunds mentalitet är och kan jämföras både inom rasen och i förhållande till genomsnittet för brukshundraserna.

MH är skapat som ett avelsverktyg med tanken att man ska

Det finns brister, både när det gäller utvärdering och revidering av RAS, men också goda exempel förstås.

HUND

kunna välja avelsdjur utifrån objektiva mätningar. Att många hundar beskrivs ger även en bra bild av olika rasers mentala status och av hur de utvecklas över tid.

VAD ÄR MENTALTEST (MT)

Benämningen Mentaltest (MT) hänger fortfarande med, trots att det egentligen är "Mentaldelen" i Korning där en del består av test av hundens mentalitet och en del är bedömning av exteriören (här är det inte fråga om utställningsmeriter, utan en exteriörbeskrivning). Hundar som blir godkända i båda delarna erhåller den meriterande titeln korad.

MT innehåller delar som bland annat samarbete, social självssäkerhet och rädsor. Nya moment och nytt protokoll infördes 2007 och för närvarande pågår ett omfattande arbete för att förbättra testet. Ett flertal utvärderingar har genomförts, bland annat har forskaren och genetikern Per Arvelius analyserat arvbarheten för de egenskaper som mäts i MT.

VILKA EGENSKAPER VILL VI SE HOS BRUKSHUNDRASERNA?

Vilka egenskaper vill vi se hos brukshundraserna, är en viktig första fråga. Och varför? Dessutom, finns det några egenskaper som vi missar med MH och MT och finns det kanske egenskaper som vi har svårt att mäta?

– Vilka egenskaper man vill se beror på ens intressen, menar Per Arvelius. Om inte rasklubben inom sig kan enas om det utan alla drar åt olika håll kommer man inte framåt. Vilka egenskaper man ska prioritera är ett ständigt dilemma och kan skapa konflikter. Inte bara mellan olika intressegrupper inom en ras, det kan även uppstå konflikter mellan den enskilda uppfödarens intressen å ena sidan, och vad som är till gagn för rasen som helhet å den andra.

Samtliga SBK:s raser har upprättat RAS, men trots att dessa ska vara levande dokument och revideras löpande, är det ett flertal som är relativt gamla och bygger på statistik från början av 2000-talet. Flera rasklubbar har satt upp mål som innebär att fler hundar ska genomgå MH, man ska verka för att minska rädslerreaktioner och att bibehålla skottfastheten hos hundarna i de fall den är god, att förbättra skottfastheten i de fall den är mindre god samt att få uppfödarkåren att sträva efter att använda avelsdjur med den mentalitet som rasklubben eftersträvar.

Brukshunden har valt att titta mer specifikt på tre raser: tysk

Australian shepherd.

Vilka egenskaper man ska prioritera är ett ständigt dilemma och kan skapa konflikter.

schäferhund, riesenschnauzer och belgisk vallhund/malinois. Vi har kontaktat representanter för rasklubbar och har även varit i kontakt med några namnkunniga instruktörer och forskare. Tyvärr har vi inte fått svar från alla, så vi har fått söka information i RAS och på klubbarnas webbsidor.

Jan Gyllensten, mentalbeskrivare, mentaldomare och tidigare utbildningsledare i polisens hundverksamhet tvekar inte.

– Bra nerver! säger han mycket bestämt. De flesta rasklubbar är överens om att bra nerver är den viktigaste egenskapen. Det är ju nerverna som styr hunden, ger den förmågan att kunna koppla av och tolka händelser rätt samt att kunna koncentrera sig och göra rätt saker även när anspänningen och stressen höjs. En hund med bra nerver har också lättare att, när

tillfälle ges, ta sig ur anspänning och stress som den kommit in i. Detta kallas att hunden avreagerar.

Jan menar att just hundens förmåga att kunna tolka händelser och signaler på rätt sätt och att inte i tid och otid svara med aggression på reningar och händelser där detta inte behövs, är grundläggande för en bra brukshund oavsett användningsområde. En annan egenskap som Jan menar att man vill se hos SBKs raser är lek-/kamplust som kan driva hunden oavsett om det gäller att spåra, leta efter saker och personer såväl som i lydnad, drag, skyddsarbete och många andra aktiviteter.

Reino Oskarsson, med en lång meritlista inom SBK som bla instruktör, mentalbeskrivare och ordförande i Distrikt väst schäferhundsklubben, nämner tre viktiga egenskaper.

– Inte för stora rädsor, bra samarbetsförmåga och en bra motor/arbetslust, säger Reino. Finns detta, hänger resten på föraren.

I RAS-dokumentet för schäfer (tysk schäferhund) står att rasens mentalitet är bra, det framgår av studier från MH och på studier gjorda från den svenska korningen (MT – Mentaltest). De egenskaper som är viktigast för bruksarbete och som har stor betydelse för hundars framgångar på bruksprov är så kallad "boldness", dvs socialitet, jaktintresse, lekfullhet och nyfikenhet/orädsla. I dokumentets slutord slås också fast att "Redan från rasens tillkomst ansågs det att schäferhunden skulle besitta mod- och kamplust, den skulle dessutom vara en förig och samarbetsvillig hund."

Svenska riesenschnauzerklubbens ordförande Hans Gunnarsson är inne på samma linje.

– Vi vill se en orädd och oöm riesenschnauzer med stor arbetsvilja, säger han. En hund som passar både bruks/IPO/draghundstävlingar men också såsom tjänstehund inom både försvarsmakten och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).

I rasens RAS framhävs stor arbetsvilja, uthållighet och härdighet och med egenskaper som tillgänglighet, öppenhet och lagom hårdhet som de egenskaper man helst vill se och som gör den till en utmärkt bruks- och tjänstehund men även en trevlig sällskaps- och familjehund.

Även Hans Gunnarsson nämner samspelet/samarbetet mellan hund och förare som viktigt men som kan vara svårt att mäta.

FINNS DET EGENSKAPER SOM VI HAR SVÅRT ATT "MÄTA"?

Per Arvelius menar att A och O för att kunna förbättra de mentala egenskaperna hos våra hundar genom avel, är att ha bra mätmetoder för dem. Han säger med eftertryck att SBK är mycket bra på att mäta, men det räcker inte att mäta, resul-

taten måste vara användbara – och användas – i avelsarbetet.

– Beteendeegenskaper är generellt svåra att mäta, säger Per Arvelius, och det finns många orsaker till att beteende är svår-mätt. En orsak är att vi försöker fånga något som inte går att se, nämligen ”temperament”. Detta är svårt nog hos männ-iskor och de går ändå att prata med.

Samarbete mellan förare och hund är nå-got som alla intervjupersoner menar inte mäts idag. Det finns helt enkelt inte några bra mätmetoder för detta.

– För att mäta avelsmässigt måste man se hela kullar och inte bara plocka ut enstaka individer, säger Reino Oskarsson. Ett MH för en hel kull på till exempel åtta hundar där en hund har bra resultat och sju är rent dåliga, det ger inga bra avkommor efter den hund som gjort bra ifrån sig på MH.

Per Arvelius håller med om att det är bättre att titta på hela kullar än bara på en-staka individer, men att det fortfarande blir ett aningen trubbigt verktyg för att förbättra aveln.

– Eftersom en hunds beteende till stor del beror på dess gener, så är genetiska studier av hundars beteende viktigt, bland annat för att vi ska lära oss att på bästa sätt ta hänsyn till beteendeegenskaper i avelsarbetet. Trots att SBK är duktiga på att mäta beteende är arvbarheterna fortfarande förhållan-devis låga. Detta innebär att det är svårt för en enskild upp-födare att förutsäga vad en hund kommer nedärva, även om man försöker ta hänsyn till hela kullens resultat. Vi behöver gå ännu längre och börja skatta så kallade avelsvärden där man på ett objektivt sätt tar hänsyn till alla släktingars resultat och

även väger in olika så kallade miljöfaktorer som kan påverka en hunds resultat, som hundens ålder, årstid och vem som är domare/beskrivare.

FINNS DET EGENSKAPER SOM VI MISSAR MED MH/MT?

Även Jan Gyllensten menar att det i MH och MT är svårt att mäta och protokollföra en hunds samarbetsförmåga på ett bra sätt, men vet också att det finns svårigheter att mäta denna.

– Jo, de mentala proven måste komplette-ras med någon form av bruksprov för att få en så komplett bild av samarbetsförmågan som möjligt. Här kan man säga att mentala prov och bruksprov går ”hand i hand”, där bruksproven kompletterar med en bild av hundens samarbetsförmåga och utbildnings-barhet. Tyvärr har bruksgränarna blivit för mycket en ren tävlingsform där elitismen gör att många ”vanliga” hundägare avstår och därmed missar vi breddvalideringen som är så viktig för att vi ska kunna få en bred koll på brukshundrasernas samarbetsförmåga.

Jan vet att han sticker ut hakan, men säger samtidigt att om vi ska få de hundar vi vill ha måste man ibland vara lite provocerande.

Förutom brist på bra metoder för att mäta samarbetsförmågan, fångas inte hundens stressnivåer tillräckligt i MT, menar Jan.

– Det var meningen att MT skulle bli mer krävande då det förändrades 2007, men det blev precis tvärtom! Idag godkänns hundar som tidigare hade underkänts och förutom detta med samarbetsförmågan, så mäts och bedöms inte hundens stress-nivå på rätt sätt. Aggressiviteten är ett annat exempel där man inte ser i protokollet om hunden i denna är offensivt agerande framåt eller defensivt backande, vilket kan vara oerhört intres-sant för uppfödare och rasklubbar.

I vissa raser, menar Jan, är det nu fel hundar som godkänns. Och det är inget han kommit fram till på egen hand, utan sådant som visat sig i de utredningar och utvärderingar som gjorts.

– Eftersom vi 2007 ändrade MT så att – i princip – nervernas och kamplustens koefficienter bytte plats, har vi nu fler god-kända hundar som är mer stressade och har större kamplust än vad som är önskvärt och vi tidigare hade, säger Jan.

Hans Gunnarsson, ordförande i Svenska riesenschnauzer-klubben:

– I samband med MH så kvarstår ju en hel del av hundens mognad. Vid MT känns det som att lekluften prioriteras högre än vissa av de andra egenskaperna som tidigare värdesattes högt.

STATISTIK OCH FAKTA

I SBK:s databas ”Lathunden” finns bland annat statistik över antal hundar som genomgått MH, bruksmeriter samt godkänt eller icke godkänt på mentaldelen i korning och vi tittade när-mare på några raser för att se om/hur mentaliteten förändrats över tid.

När det gäller schäfer har antalet valprestreringar sjunkit kraftigt de senaste åren, från 2095 till 1338 mellan år 2010 och 2013. Antalet godkända i MT var 43 hundar 2010 och 2013 var antalet noll men dessa hundar är endast tre år (sep 2015). Samma siffror gäller antalet icke godkänt MT för både malinois och riesenschnauzer svart, år 2013.

Spindeldiagrammen här intill visar ovan nämnda raser både jämfört med rasmedel och mot brukshundrasmedel (genom-snittet för brukshundraserna) från 2010-2013.

Boxer.

BELGISK VALLHUND/MALINOIS				
Reg år	Antal reg	Gk Hkl	Gk MT	Ej gk MT
2010	148	25	9	1
2011	177	31	9	1
2012	164	17	1	0

RIESENSCHNAUZER SVART				
Reg år	Antal reg	Gk Hkl	Gk MT	Ej gk MT
2010	131	5	2	0
2011	142	5	2	0
2012	135	5	0	0

SCHÄFER				
Reg år	Antal reg	Gk Hkl	Gk MT	Ej gk MT
2010	2095	60	43	2
2011	1987	51	26	2
2012	1842	25	6	0

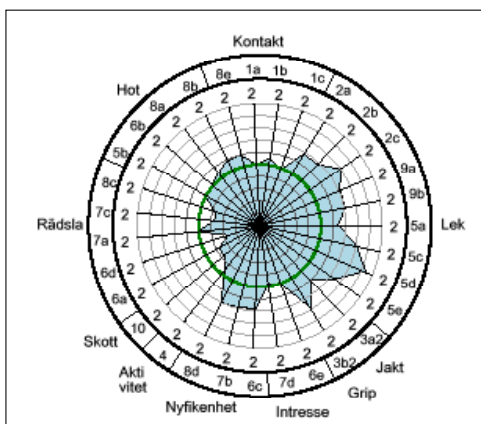
Gk Hkl = Godkänd högre klass.
Gk MT = Godkänt mentaltest.
Statistik uttagen september 2015.

LÄS MER PÅ
WWW.BRUKSHUNDEN.SE
FÖR INFO OM
DIAGRAMMEN!

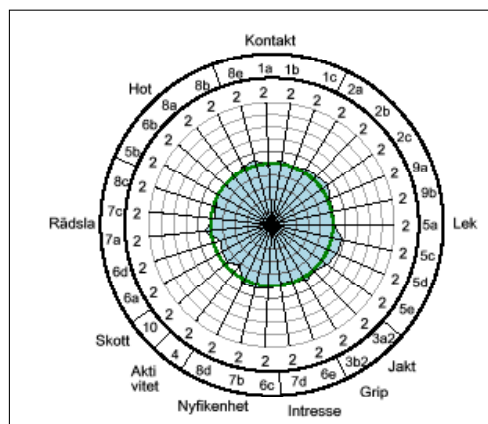

Ras: Belgisk vallhund/malinois
Antal MH-beskrivna: 74 Provålder: 501,3

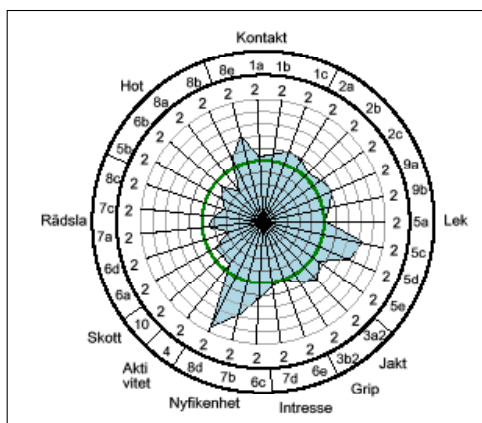
Malinois mot brukshundrasernas genomsnitt 2010-2013.

Ras: Belgisk vallhund/malinois
Antal MH-beskrivna: 74 Provålder: 501,3

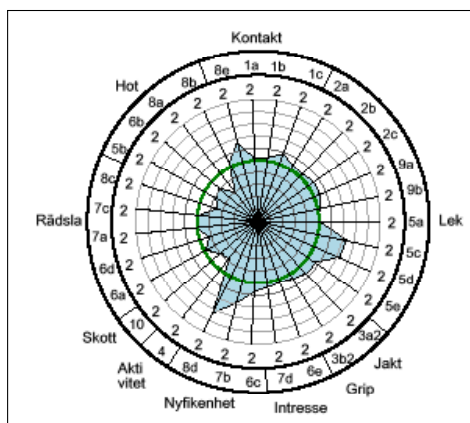
Malinois som blivit godkända i högre klass i bruks jämfört mot rasmedel 2010-2013.

Ras: Riesenschnauzer, svart
Antal MH-beskrivna: 16 Provålder: 545,0

Riesenschnauzer, svart mot brukshundrasernas genomsnitt 2010-2013.

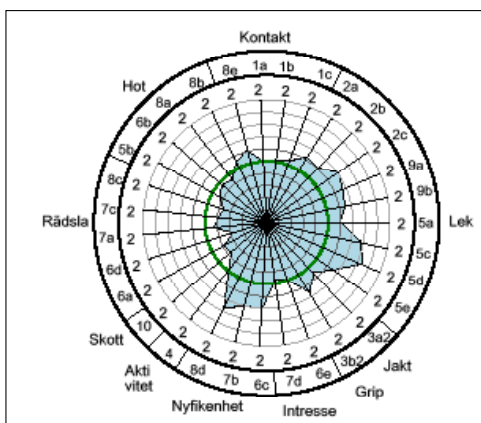
Ras: Riesenschnauzer, svart
Antal MH-beskrivna: 16 Provålder: 545,0

Riesenschnauzer, svart som blivit godkända i högre klass i bruks jämfört mot rasmedel 2010-2013.

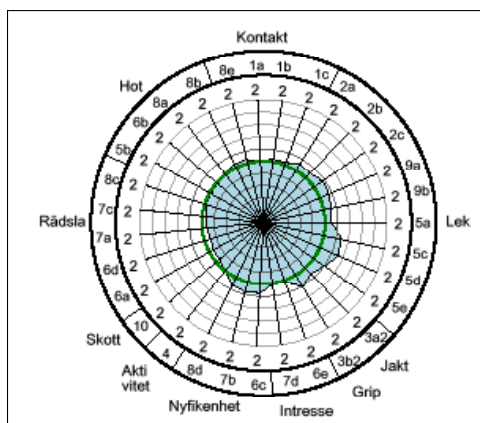

Ras: Schäfer
Antal MH-beskrivna: 727 Provålder: 510,3

Schäfer mot brukshundrasernas genomsnitt 2010-2013.

Ras: Schäfer
Antal MH-beskrivna: 727 Provålder: 510,3

Schäfer som blivit godkända i högre klass i bruks jämfört mot rasmedel 2010-2013.

Diagrammen är tagna från Genetica.

Den gröna linjen representerar medelvärde och innanför betyder mindre än och utanför är mer än medel. Vissa egenskaper är mer önskvärda att ha mer än medel som tex lek, däremot är det mer negativt att ligga över medel på tex rädslor. Observera att antalet beskrivna hundar per ras varierar och att medelvärde inte säger något om spridningen inom rasen.

Maria Dahlberg, Svenska brukshundklubben har bidragit med fakta från Lathunden.

HAR KRAVEN FÖRÄNDRATS OCH GÅR RASERNA ÅT RÄTT HÅLL?

Människan har gått från ett bondesamhälle med hunden som gårdvar till en mer urban livsstil, vilket innebär att även hunden måste anpassa sig till tätbebyggelse, fler sociala kontakter, många möten med andra individer och intryck som kan vara svåra att ta in.

– Därför behöver vi arbeta med att fortlöpande minska räds-lorna inom våra raser, menar Jan Gyllensten, för att de ska fungera i dagens samhälle. Uppfödarna och rasklubbarna ska svara för och leda det arbetet och måste då ha bra mentala prov som verktyg. I de verktygen måste också finnas möjligheter att markera och belasta hundar som har för höga nivåer på sin sociala kamplust. Ser vi till hur dagens MT är uppbyggt, finns risken att en stor och intensiv kamplust premieras i allt för hög grad. Sker det med hundar som har svårt att låta bli att använda sin kamplust och inte kan sluta när den blir tillsagd, sänder det helt fel signaler. En bra hund ska kunna vara aktiv på olika sätt med uthållighet i det den gör, men måste också klara att "stänga ner aktiviteterna" och koppla av i passivitet!

I princip alla SBK:s rasklubbar har som målsättning i sina respektive RAS att fler hundar ska genomföra MH och MT. Boxerklubben skriver om ett "ojämnt intresse från uppfödarna" och Colliklubben skriver att "uppfödarna bör sträva efter att använda avelsdjur som har mindre rädslor än genomsnittet". I Rottweilerklubbens uppföljning av RAS från 2010 står att man "känner oro för att alla valpköpare inte sätter sig in i vad det innebär att äga en rottweiler" samt att uppfödare avstår från MT eftersom ett icke godkänt MT innebär att uppfödaren inte får någon valphänvisning. Mentaltestet har blivit en prestigefråga, ett dåligt MT "brännmärker" hunden och det vill folk inte riskera, och då avstår hellre uppfödare helt än att riskera "icke godkänt". I samma utvärdering sägs också att uppfödarna måste informeras om vad MH går ut på och hur resultaten kan användas i aveln.

– Nu trampar jag säkert några på tårna, säger Reino Oskars-

Australian kelpie.

son, men sen vi fick in den internationella biten i tävlandet så har det blivit sämre. Många tycker att det är lättare att jobba med hundar som är rädda och det kan väl stämma om man inte ska göra annat än tävla med hunden. Det är också så att det kommer allt fler hundar som har lättare att gå upp i stress och hundar som i princip saknar motor.

Reino har arbetat professionellt med hundar i mer än 35 år och bland annat utbildat hundar och hela ekipage till både polisen och försvarsmakten samt har egen uppfödning av schäfer.

– Det är ju vi domare som har ett stort ansvar, säger han med aningen höjd röst. (Han är själv bruksdomare och mentaltestdomare.) Det är vi som sätter ribban, det vi signalerar är jätteviktigt men som jag ser det håller det på att totalhaverera! Allt blir fort men fel och brukshundraserna håller på att försvinna från våra tävlingsfält! Rottweiler och dobermann och andra brukshundar som är duktiga i spår eller sök är chanslösa idag och det är ytterst sällan vi får se riktigt bruksarbete. Man prioriterar sånt som inte har med bruks att göra. Och i allt vi sysslar med inom SBK ligger ett enormt ansvar hos oss domare!

Hunden överraskas på MH.

HUR SER FRAMTIDEN UT?

Per Arvelius uttrycker det kortfattat.

– För att genom avel bibehålla/få de egenskaper vi önskar måste man arbeta så här:

- 1) Kom överens om ett avelsmål.
- 2) Mät egenskaper av betydelse för avelsmålet.
- 3) Sammanställ och redovisa hundarnas resultat på ett klokt sätt. Modern avelsvärderingsmetodik måste användas för detta ändamål!
- 4) Välj avelsdjur baserat bland annat på utfallet enligt punkt 3.

Jag vet att resultaten från MH och MT används av många uppfödare, och det är verkligen jättebra. Men dessvärre används resultaten på ett ineffektivt sätt, menar Per. Om man inte lyckas rätta till dessa brister kommer avelsframstegen att vara blygsamma. Arvbarheterna för mentala egenskaper är för det mesta låga, och för att få fram verkligt användbara data måste fler parametrar vägas in, att titta på hela kullar ger en bättre bild av ett avelsdjur än att bara se den enskilda hunden.

– Men det räcker inte, säger han. Man behöver använda modernare och mer avancerade metoder där man väger in till exempel hundens ålder, vilken domare/beskrivare, var testet har ägt rum – helt enkelt korrigera för miljöfaktorer och jämna ut resultaten så att de blir så jämförbara som möjligt för att

En briard i full fart.

se vad hunden kommer att nedärva – och även väga in andra släktingars resultat än bara kullsyskonens. Min bild är att man är mycket duktiga på att mäta inom SBK! Det tunga jobbet är ju att samla in data och det görs i stor skala idag, men det man måste bli bättre på är att använda all denna kunskap och omsätta den i ett mer effektivt avelsarbete.

Colliklubben är den enda klubb inom SBK, säger Arvelius, som bearbetar data från MH med sådana avancerade metoder. Detta medför att man kan erbjuda uppfödarna betydligt säkrare data om vad hundarna kommer nedärva om de används i avel, än vad som är möjligt att sluta sig till genom att bara titta på hundarnas egna resultat.

– Det är ett arbete som måste vara systematiskt och objektivt och kräver en hög nivå av expertis. I fallet med collie är det forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet som står för själva analysarbetet.

Under första helgen i november arrangerade SBK en RAS/RUS-konferens där bland annat MH och MT diskuterades och därefter ska förslag till revidering skickas ut till rasklubbarna. Alla regelverk är ju låsta i femårsperioder – vilket innebär att revidering ska beslutas på SBK:s kongress i maj 2016 för att träda i kraft från och med 2017 – men SBK har ansökt att få dispens från SKK till 2018 när det gäller MT-revideringen.

Hunden möter spöken på MH.

Det finns olika synsätt när det gäller hur MH och MT ska användas. Enligt Jan Gyllensten borde uppfödarnas och rasklubbarnas målsättning vara att alla brukshundar ska genomföra MH som avelsutvärdering och att man därefter använder MT för att särskilja vilka individer inom en ras som är mer lämpade för avel än andra.

– Det är kanske inte så meningsfullt att utsätta en hund för ett MT om den exempelvis uppvisat stora och starka rädslor under ett MH, menar han. Idag godkänns till exempel 90 % av schäfrarna som gör MT. Det skulle innebära att nio av tio schäfrar är lämpliga att avla på. Det stämmer inte med verkligheten!

Reino Oskarsson tycker sig se tydliga bevis för att de uppfödare som jobbar aktivt med MH faktiskt lyckas mycket bättre i sitt avelsarbete och skulle önska att alla uppfödare av brukshundar jobbade aktivt för bättre mentalitet hos hundarna.

– Dessutom, säger han, är vi för dåliga på att upplysa presumtiva valpköpare om våra rasers olika mentalitet och bak-

grund, dvs vad hunden ursprungligen är avlad för. MH ger oss suverän statistik som borde vara lättåtkomlig för alla!

Samtliga intervjuade tycks vara eniga: rädslorna måste minska, samarbetsförmåga mätas och resultaten från MH och MT borde i större utsträckning användas i avelsarbetet. Det samma framgår genomgående av klubbarnas RAS.

– Det finns vissa brister i dagens MT som alla är överens om, men alla människor är inte lika benägna att vilja förändra. Det är ju rasklubbarna som är beställare av MT och som bestämmer vad man vill ha ut av de här testerna. Och det är vid kongressen 2016 som SBK fattar beslut om framtiden. Om det är något jag verkligen önskar, säger Jan Gyllensten, så är det att alla försöker fokusera på vad som är bäst för våra hundar och lägger egna intressen och eventuella personliga motsättningar åt sidan.

Per Arvelius återkommer till hur viktigt det är att inte bara mäta, utan att sedan även använda mätresultaten på ett klokt sätt.

– Jag har framfört det här i massor av år, men det känns som att ingen riktigt tar det till sig. Det finns säkert många skäl till det, men att mäta och mäta och göra det riktigt bra och sedan inte använda alla insamlade data optimalt... det är så synd! Även om många klubbar har satt som mål att alla hundar ska genomgå MH och är missnöjda med antalet deltagare, så är 50 % en riktigt bra siffra internationellt sett. Men vi behöver bra verktyg och kompetent personal för att kunna göra bra avelsutvärderingar som uppfödarna kan lita på och använda. Först då kan vi komma någonstans, inom rimlig tid. Förutsatt att man enas och drar åt samma håll. "

Om man inte lyckas rätta till dessa brister kommer avelsframstegen att vara blygsamma.

Lär dig mer om skillnaden – ARVBARHET OCH ÄRFTLIGHET

ÄRFTLIGT är allt som rent biologiskt i någon mån – liten eller stor – påverkas av gener, till exempel hur långa vi är, ögonfärg, intelligens eller benägenhet att bli arga.

ARVBARHET är ett statistiskt begrepp som beskriver hur stor del av variationen för en egenskap i en population som beror på genetiska skillnader mellan individer. En hög arvbarhet innebär att en egenskap är enklare att förändra genom avel än vad den är om arvbarheten är låg. Det här innebär att en egenskap kan vara i hög grad ärftlig men ändå ha en låg arvbarhet och vice versa. Till exempel har alla människor två ögon och två ben och detta är helt och hållet genetiskt styrkt, det vill säga ärftligheten är hög. Men eftersom det inte finns någon genetisk variation för de här egenskaperna (alla individer har ju gener som gör att de får två ögon och två ben) är arvbarheten noll och de går därför inte att förändra genom avel.

Läs mer om MH på sidan 29 och MT på sidan 33.